

RUIMTE voor VERBINDING

draaiboek

een initiatief van

**SAMEN
WERK**

met de steun van

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland

provincie
Oost-Vlaanderen

Inhoud

PROJECT 'RUIMTE VOOR VERBINDING'	3
Introductie	3
Voor een goed begrip	4
RUIMTE DELEN EN TIJDELIJK GEBRUIK: EEN ANALYSE	5
A Kansen en voordelen bij ruimte delen en tijdelijk gebruik	5
B Noden	5
C (Praktische) aandachtspunten en mogelijke obstakels	6
D Type ruimte en oorspronkelijk gebruik/functie	7
E Type gebruik	8
F Eigenaar	8
G Gebruikers	9
H Gemeentebestuur	9
HOE BRENG JE RESTRUIMTE IN KAART?	10
RUIMTE AANBIEDEN VIA HET PLATFORM SAMENWERK	11
HOE RUIMTEDELEN FACILITEREN?	13
Interieur	13
Vergunningen en normen	13
INSPIRATIE	15
BRONNEN EN LITERATUURLIJSTEN	16

PROJECT 'RUIMTE VOOR VERBINDING'

Introductie

Dit draaiboek is de neerslag van het project Ruimte voor Verbinding. Het initiatief liep van 2021 tot en met juni 2023. Het hoopt ook verder in de toekomst letterlijk (adem)ruimte te geven aan dorpen en wijken in een plattelandscontext. Want de leefbaarheid in de wijken en dorpen van het Meetjesland staat onder druk. Veel voorzieningen zijn vaak niet langer economisch haalbaar en trekken er weg. De lokale noden van bewoners en ondernemers blijven echter wel bestaan.

Leegstaande panden zoals een school, een kerk, een bakkerij of een hoeve zijn een teken aan de wand. Het heeft een grote impact op de lokale gemeenschap. Herbestemming van deze gebouwen ten dienste van de lokale bevolking zijn essentieel om verdere privatisering een halt toe te roepen en voldoende gemeenschapsruimte te garanderen.

Geen eenvoudige opdracht want kant- en klare antwoorden zijn er niet. Ze moeten op maat van de lokale gemeenschap uitgezocht worden. Ruimte voor Verbinding wil van onderuit letterlijk 'ruimte' geven aan ideeën en mogelijkheden om tot innovatieve antwoorden te komen via creatief en gedeeld gebruik van onderbenutte of leegstaande ruimtes. Het gaat op zoek naar slimme combinaties van gebruik van ruimtes. De economische haalbaarheid én de sociale meerwaarde voor de lokale gemeenschap worden verzekerd.

Voor eigenaars van onderbenutte (rest)ruimtes kunnen één of meerdere huurders de economische rendabiliteit opkrikken. De beginnende ondernemer heeft minder startkapitaal nodig en krijgt de kans om zijn concept te testen en verder te ontwikkelen. Binnen de culturele sector is het een mogelijk antwoord op de grote vraag naar betaalbare atelier- en repetitieruimte.

Voor de lokale bewoners en verenigingen opent het een deur naar een plek waar bijeenkomsten en een rits van activiteiten kunnen doorgaan. Medegebruik zorgt ook voor uitwisseling en contact tussen mensen die elkaar anders niet zo vanzelfsprekend zouden ontmoeten: landbouwers, kunstenaars, ondernemers, studenten...

Tijdens de duur van het project werden zowel aanbieders van ruimtes als 'ruimtezoekers' begeleid in het vinden van een 'match'. Weinig of niet gebruikte ruimtes die in aanmerking komen voor medegebruik door andere partijen werden in kaart gebracht: een schuur die slechts gedeeltelijk wordt gebruikt door een landbouwer, lokalen van een schooltje die na schooltijd kunnen verhuurd worden... Het ruimtedeelplatform Samenwerk wordt ingezet als handige tool om deze ruimtes te ontsluiten. Er wordt ook verder informatie gedeeld rond wetgeving, verzekeringen, gebruikersovereenkomsten en andere praktische zaken.

De drie projectpartners - Plattelandscentrum, COMEET en Samenwerk - werkten binnen dit LEADER-project intens samen. Dit draaiboek met bijhorende toolbox is het resultaat van focusgesprekken, enquêtes, literatuurstudie en gedeelde ervaringen.

VOOR EEN GOED BEGRIP

Volgende kernbegrippen helpen je op weg naar een vlot gebruik van het draaiboek.

Ruimte delen

Een bestaande ruimte die af en toe kan gebruikt worden voor andere doeleinden, zoals bijvoorbeeld schoollokalen na de schooluren.

Restruimte

Een ruimte die onderbenut is en waar nog plek is voor andere gebruikers.

Tijdelijk gebruik

Een leegstaand pand waarover men gedurende een bepaalde periode kan beschikken.

Pand in tussenfase/ tussenruimte

Een pand geschikt voor een tijdelijke invulling gedurende de periode van vorig gebruik tot de invulling met de nieuwe functie.

Pop-up gebruik

Specifieke term voor tijdelijk gebruik van panden voor commerciële doeleinden.

TIP » Wens je meer gedetailleerde uitleg, neem dan [hier](#) een kijkje.

RUIMTE DELEN EN TIJDELIJK GEBRUIK: EEN ANALYSE

Leegstand brengt heel wat mogelijke dreigingen met zich mee: vandalisme, verval door gebrekkig onderhoud, gederfde inkomsten, risico op kraak, leegstandbelasting, verloedering van de buurt, verdwijnen van de dynamiek in de gemeenschap. Een ruimte tijdelijk invullen kan een oplossing bieden en de dreigingen omzetten in kansen. Het vormt alleszins stof tot nadenken: wat kan er zoal op poten gezet worden in deze rest- of leegstaande ruimtes?

De informatie uit onderstaande kernpunten werd zowel uit de focusgesprekken als het gebruikersonderzoek verzameld.

A Kansen en voordelen bij ruimte delen en tijdelijk gebruik

- » het behoud van onroerend erfgoed
- » een manier om nieuwe partnerschappen te sluiten met organisaties in de buurt
- » uitbreiding van het netwerk door nieuwe samenwerking aan te gaan
- » organisatie in de kijker zetten
- » gebruik van locaties wekt interesse in het gebouw/erfgoed
- » bron van inkomsten
- » mogelijkheid tot langere residentiële verblijven
- » kansen om diensten te clusteren onder één dak

Specifiek wat betreft het ruimtedeelplatform Samenwerk:

- » platform als instrument bij zorgzame buurten
- » geformaliseerde afspraken tussen aanbieder en verhuurder
- » in één oogopslag een overzicht van de beschikbare ruimtes
- » kleinschaligheid en lokale trots uitspelen
- » de kans om projecten op een unieke locatie te zetten
- » platform kan helpen om andere mensen te leren kennen en noden in kaart te brengen
- » doorverwijsformule voor organisaties die met een eigen zaalverhuursysteem werken
- » hulp bij de matchmaking
- » ondersteuning voor gemeenten om leegstand te registreren en er beleid rond te kunnen voeren
- » het betrekken van bepaalde doelgroepen

B Noden

- » laagdrempelig platform voor eigenaars
- » organisatorische ondersteuning en praktische tips
- » in kaart brengen van doelgroepen
- » duidelijk overzicht van de functionaliteiten op het platform

C (Praktische) aandachtspunten en mogelijke obstakels

Sleutelbeheer: hoe beheren we de ruimtes?

- » tracht een verantwoordelijke aan te stellen
- » maak indien mogelijk gebruik van een badgesysteem met timeframes en of sleutelkluisjes

Veiligheid en controle (deels gelinkt aan sleutelbeheer)

- » controleer op het 'juist gebruik'
- » maak vooraf en na gebruik een plaatsbeschrijving met de huurder

Verzekeringen

- » win advies in over welke verzekeringen verplicht zijn
- » maak afspraken met de huurder over verplicht af te sluiten verzekeringen
- » klik hier voor [meer informatie](#) over verzekeringen

Agendabeheer

- » zorg voor een goed administratief beheer van beschikbaarheden, boekingen en opvolging
- » vereenvoudiging van het beheer is mogelijk door het te integreren in het platform

Investeren in voorzieningen

- » bepaalde voorzieningen zijn verplicht (bijv. maatregelen brandveiligheid)
- » sanitaire voorzieningen zijn noodzakelijk bij verhuur ruimtes van ruimtes

Onderhoud

- » neem de schoonmaak van de locatie mee op in het reglement/contract

Vergoeding

- » de betaling verloopt momenteel niet via het ruimtedeelplatform Samenwerk
- » huur valt onder een andere wetgeving dan gebruikersvergoeding

Gebruikersonderzoek

- » zoek steeds uit hoe je gebruikers kan vinden/aantrekken en hoe best het aanbod promoten

Type gebruik

- » maak een overzicht van welke activiteiten op welke locatie mogelijk zijn; het is een handig instrument

Toegankelijkheid van de gebouwen

- » schenk voldoende aandacht aan de toegankelijkheid voor mensen met een beperking
- » een verbod op dieren in een ruimte is mogelijk, met uitzondering van blindengeleidehonden

Bereikbaarheid

- » reik voldoende informatie aan over de mogelijkheid tot parkeren in de buurt en de bereikbaarheid met het openbaar vervoer

Dienstverlening

- » schep duidelijkheid over welke diensten aangeboden en te verwachten zijn

Uit het gebruikersonderzoek blijkt wat een aanbieder soms tegenhoudt om zijn ruimtes ter beschikking te stellen. Meer informatie.

D Type ruimte en oorspronkelijk gebruik/functie

Elk gebouw of grond heeft een specifieke bestemming en een daaraan gekoppelde functie zoals bijvoorbeeld wonen, verblijfsrecreatie, detailhandel, kantoorfunctie enz. Een andere functie toevoegen kan niet zomaar.

Voor het wijzigen van de hoofdfunctie is er een vergunningsplicht. Hiervoor gelden op Vlaams niveau algemene regels en elke gemeente kan bijkomende voorwaarden stellen. Vraag bij de bevoegde dienst van je lokaal bestuur een overzicht op van de verschillende bestemmingen en mogelijk gebruik.

Een tijdelijke wijziging van de hoofdfunctie is onder bepaalde voorwaarden mogelijk.

Meer informatie hierover vind je bij het omgevingsloket Vlaanderen.

E Type gebruik

Naargelang het type gebruik van de ruimte kunnen de regels verschillen. Voor een evenement zijn ze bijvoorbeeld anders dan voor een pop-up winkel.

Precair gebruik - bezetting ter bedde

Dit is een mogelijkheid voor **private eigenaars** van panden die tijdelijk leeg staan.

Er is geen huurovereenkomst. De eigenaar houdt zichzelf het recht voor omwille van een aantal redenen op ieder ogenblik terug over het goed te kunnen beschikken. Er is dus geen minimum- of maximumduur bepaald.

Het gemeen huurrecht is van toepassing wat betreft de rechten en plichten van de **eigenaar**. De eigenaar is verplicht om het goed te leveren en te onderhouden voor het gebruik waartoe de overeenkomst werd afgesloten. Anderzijds moet de **gebruiker** een ernstige en billijke prijs en kosten betalen zoals omschreven in de overeenkomst en het goed teruggeven in dezelfde staat als het ontvangen is (uitgezonderd normale slijtage).

Onderverhuur

Bij **woninghuur** kan dit mits toestemming van de verhuurder. Informatie vind je onder meer [hier](#). De onderhuurovereenkomst kan slaan op het volledige gehuurde pand of op een deel ervan.

Gebruik overdag versus overnachting

Het [Logiesdecreet](#) en het 'Toerisme voor Allen Decreet' is van toepassing op onder meer jeugdverblijven.

Lokalen moeten vergund zijn voor nachttoerisme. Dit kan via een **tijdelijke vergunning** (gemeentelijke collegebeslissing met brandweeradvies).

Brandweer/ veiligheid

Brandbeveiliging is een bijzonder aandachtspunt. Alle info en regels kan je [hier](#) raadplegen.

Vooraleer een locatie kan verhuurd worden voor evenementen met publiek, doet de brandweer een nulmeting (capaciteit van het gebouw, aantal blusapparaten, evacuatieplanning etc.).

Retributiereglementen

Een goede en efficiënte aanpak kan door bijvoorbeeld alle retributiereglementen te groeperen onder één noemer (bijv. zaalverhuur). Er kan dan een gemeenschappelijk kader voor alle locaties omschreven worden en vervolgens locatie per locatie.

F Eigenaar

Hoe kan een eigenaar gestimuleerd worden om zijn pand ter beschikking te stellen voor bijkomend gebruik?

- » Schrapping leegstandtaks bij leegstand
- » Vrijstelling onroerende voorheffing
Onroerende voorheffing is bepaald op basis van gebruik. Indien de eigenaar de ruimte voor bepaalde doeleinden ter beschikking stelt, kan er onder voorwaarden een vrijstelling van onroerende voorheffing worden genoten. [Meer info](#).
Om aanspraak te kunnen maken op een vrijstelling van onroerende voorheffing in het Vlaams Gewest moet je je lokaal registreren op [jeugdmaps.be](#). [Meer info](#).
Soortgelijke vrijstellingen onroerende voorheffing bestaan onder meer voor sportlokalen. [Meer info](#).

- » Extra inkomsten bij leegstand of ruimtedelen
- » Sociaal aspect
Je geeft impulsen aan de dynamiek van de lokale gemeenschap
- » Gedeeld onderhoud en controle van het pand door meervoudig gebruik
- » Je breekt je eigen werking open.
Bijvoorbeeld door kruisbestuiving met ondernemers.

Er spelen ook nog **een aantal obstakels** die eigenaars mogelijk weerhouden om de stap te zetten.
Lees hierover meer in het uitgebreide draaiboek.

G Gebruikers

Er is een stevig potentieel aan mogelijke gebruikers met elk hun eigen noden en wensen:

- » Kunstenaars
Ze kunnen naargelang hun project behoefte hebben aan een kort gebruik of net een veel langere periode.
- » Ondernemers.
Zij zijn op korte termijn vaak op zoek maar er is ook een toenemende vraag naar co-working en pop-up locaties.
- » Verenigingen & vzw's
Hier speelt vaak een beperkt budget.
- » Particulieren
Ze zoeken veelal ruimte voor activiteiten zoals een familiefeest.

H Gemeentebestuur

Welke rol kunnen gemeentebesturen spelen om ruimtedelen en tijdelijk gebruik te stimuleren?

- » Lokale besturen kunnen als **eigenaar van patrimonium** een voorbeeldfunctie opnemen door verschillende tarieven te hanteren in functie van de gebruiker (verenigingen eigen gemeente, commercieel, ...). Of door de ruimte prioritair beschikbaar te houden voor eigen inwoners.
- » Een bestaande (leegstaande) ruimte (intenser) gebruiken en beschikbaar stellen is betaalbaarder en duurzamer en kan zo ook een (tussen)oplossing zijn voor de grote behoefte aan ruimte.
- » Door bepaalde ruimtes tijdelijk ter beschikking te stellen is experimenteren mogelijk.
Bijvoorbeeld: blijkt er voldoende interesse voor een skatepark?
- » Inventariseren betekent zich krijgen op de beschikbare locaties in de gemeente.
- » Faciliteren door duidelijke informatie te geven en beperkende wetgeving op te heffen.
- » Engagement door personeelsinzet. Een medewerker die deeltijds beschikbaar wordt gesteld, kan juiste informatie geven, inspireren met goede voorbeelden en aanbieders en ruimtezoekers begeleiden.

HOE BRENG JE RESTRUIMTE IN KAART?

Om het ruimtedeelplatform Samenwerk ook in jouw gemeente op te starten, is het handig om alvast de restruimte in kaart te brengen. We zetten je graag op weg met een plan van aanpak en enkele sjablonen die je kan downloaden.

RUIMTE AANBIEDEN VIA HET PLATFORM SAMENWERK

“Bijvoorbeeld: een lokaal bandje wil repeteren maar vindt geen ruimte in de buurt. Terwijl er eigenlijk een heel pak restruimte te vinden is. Via het platform Samenwerk wordt de ruimte dan ineens heel waardevol voor dergelijke groepen.”

Eddy Deketelaere, De Verdieping

Laagdrempelig en gebruiksvriendelijk

Het laagdrempelig en gebruiksvriendelijk ruimtedeelplatform Samenwerk is cruciaal voor het slagen van het project. Bij de ontwikkeling werd in sterke mate rekening gehouden met de informatie uit het gebruikersonderzoek (de focusgesprekken en de enquêteresultaten) en de feedback van testgebruikers.

Het idee voor de tool ontstond uit de vaststelling dat het beschikbaar stellen of huren van een ruimte voordien een omslachtig en tijdrovend proces was met veel e-mails en telefoontjes. Dat is nu verleden tijd. Ruimtes kunnen vlot online gereserveerd worden. Boeking staan centraal geregistreerd. Kortom: een efficiënt en handig beheer.

Registratie en gebruik

De informatie op het ruimtedeelplatform (aanbod, beschrijving, beschikbaarheid, faciliteiten, ...) is voor iedereen vrij te consulteren zonder registratie.

Als je ruimte wil aanbieden of ruimte huren, moet je wel eerst registreren en een account aanmaken. Aanbieders van ruimte dienen een bijkomende activatie te doen, samen met het toevoegen van extra informatie. Het geeft hun toegang tot extra functionaliteiten waaronder het beheer van de organisatie, ruimtes en boekingen. Ook kunnen extra faciliteiten omschreven én geactiveerd worden voor rechtstreekse boeking door de aanvrager. Bijvoorbeeld de mogelijkheid om drank bij de ruimte te bestellen of een beamer of andere technologie te reserveren.

Een rubriek veel gestelde vragen (FAQ) en een handleiding voor aanbieders en gebruikers zijn handige hulpmiddelen om de registratie tot een goed einde te brengen. Kom je er niet aan uit, stel dan de vraag via het contactformulier of een e-mail.

Feedback en suggesties zijn steeds welkom. Stel je een bug vast (zoals het platform dat ergens bij een bepaalde actie vastloopt of verkeerd reageert), meld het dan zeker. Met het oog op een optimale gebruiksvriendelijkheid wordt er immers continu ingezet op een verbetering van de tool.

Privacy

De bezoeker ziet welke ruimtes er op dat moment nog beschikbaar zijn maar krijgt geen namen te zien van organisaties die de ruimte al boekten. Boeking zijn enkel zichtbaar voor de aanbieder van een ruimte. Op die manier wordt de privacy van de gebruikers optimaal beschermd.

Een eigen registratiesysteem?

Sommige organisaties hebben een eigen registratiesysteem. Op het ruimtedeelplatform kan een link gelegd worden naar dat systeem. Aanvullend biedt Samenwerk prima opties voor het beheren en boeken van reestruimte die (nog) niet verhuurd is. Tijdsloten die bijvoorbeeld nog niet ingevuld raakten via de eigen tool, kunnen op Samenwerk geplaatst worden. Een nauwgezette opvolging is wel nodig om dubbele boekingen te vermijden.

Promotie

Met z'n allen kunnen we ervoor zorgen dat het ruimtedeelplatform voldoende bekendheid krijgt. Lokale besturen spelen hier een cruciale rol in ([zie hoofdstuk 'Gemeentebestuur'](#)). Het actief communiceren met gebruikers zal de zoekvraag verhogen wat op zijn beurt een stimulans is voor de aanbieders.

Meer tips over communiceren naar relevante doelgroepen vind je [hier](#).

“Samenwerk.be is echt een topinitiatief. Exact waar ik als starter naar op zoek was om mijn creatief ei uit te broeden.”

Silvie De Coninck,
't Coninckrijk

HOE RUIMTEDELEN FACILITEREN?

AANBEVELINGEN EN ADVIES AAN GEMEENTEN EN OVERIGE BESTUREN?

Interieur

Je stelt je ruimte gratis ter beschikking of verhuurt ze? Leuk! Hierbij enkele tips om rekening mee te houden!

- » Een mobiele inrichting in je gedeelde ruimte is een grote meerwaarde. Zo zet je je nog niet vast en kan je vrij experimenteren. Het laat je ook toe op een later moment deze inrichting desnoods naar een andere locatie te verhuizen.

BROEI past dit bijvoorbeeld toe. Zij verplaatsen hun constructie mee naar een nieuwe locatie.

- » Maak gebruik van recuperatiemateriaal bij de inrichting van je tijdelijke invulling of pop-up! Je bespaart op nieuw materiaal en het straalt extra charme uit. Het is bovendien een duurzame keuze!

TIP » breng hiervoor een bezoekje aan je lokale kringloopwinkel. Ook op Facebook-groepen zoals 'GIFT' vind je vaak gratis toffe spullen die een tweede leven verdienen.

Vergunningen en normen

TIP » inspirerende voorbeelden vind je [hier](#)

- » **Afspraken over gebruik**

Bepaal als eigenaar in je algemene en gebruiksvoorwaarden wat in de ruimte is toegelaten. Vestig er de aandacht op in je communicatie en voeg ze toe aan je info op [samenwerk.be](#)

- » **Brandweer en overige veiligheidsnormen**

Locaties die publiek toegankelijk zijn en gebruikt worden voor bijvoorbeeld evenementen zijn onderworpen aan een screening door brandweer en politie. Zij leveren de vergunningen af. Niet enkel de eigenaar/verhuurder maar ook gebruikers van de ruimte dienen deze normen strikt na te leven. Negeer je de voorschriften, dan kan je aanzienlijke aansprakelijkheidsrisico's lopen.

- » **SABAM en Billijke vergoeding**

Voor het gebruik van muziek, films of andere artistieke werken heb je een licentie nodig.

Via [MyUnisono](#) kan je eerst een vrijblijvende simulatie doen om te weten hoeveel het kost. Meteen kan je er ook een aanvraag indienen voor het bekomen van een licentie, zowel voor SABAM (auteurs en componisten) als de Billijke vergoeding (voor producenten en uitvoerende artiesten). Na betaling ontvang je de licentie.

De vergoeding (prijs voor de licentie) is in principe ten laste van de gebruiker van de ruimte. In sommige gevallen kan je wel terugvallen op een jaarcontract (bijvoorbeeld voor achtergrondmuziek) dat door de eigenaar/verhuurder werd afgesloten. Informeer je om overbodige kosten te vermijden.

» **Afvalverwerking**

Maak goede afspraken rond afvalverwerking. Moet de gebruiker het zelf afvoeren? Voorziet de verhuurder het nodige? Wat zijn de richtlijnen over het scheiden van afvalfracties? Welke afspraken zijn er over ophalen van het afval?

» **Vereisten voor projectlocaties**

Voor projectlocaties zijn water, sanitair en elektriciteit sowieso een vereiste, samen met een wind- en waterdicht afsluitbaar pand. Wifi is zeker een meerwaarde.

Besteed ook voldoende aandacht aan de algemene veiligheid en de brandveiligheid in het bijzonder.

Op de website van **Entrakt** vind je meer info en inspiratie.

INSPIRATIE

Zin om zelf ook aan de slag te gaan? Zowel in onze regio als daarbuiten zijn heel wat inspirerende voorbeelden te vinden.

Broei, N.E.S.T en Onteigend zijn enkele toffe initiatieven. Ze tonen wat mogelijk is met tijdelijk ruimtegebruik en ruimte delen.

1 Broei (Gent) | Doe- en denkplek voor de nieuwe generatie

Broei is een open huis voor jongeren tussen 16 en 30 jaar waar eigenheid en inclusiviteit hoog in het vaandel gedragen worden. Geselecteerde organisaties die werken met jongeren uit die leeftijdscategorie krijgen een half jaar lang de tijd, de ruimte en middelen om samen een nieuw collectief verhaal te schrijven.

Broei verhuisde in 2023 van locatie. Dat was perfect mogelijk dankzij hun modulaire constructie.

Meer info vind je op de website broei.be.

2 N.E.S.T. (Gent)

Het letterwoord N.E.S.T. staat voor 'a new established state of temporality'. De oude stadsbibliotheek aan Gent Zuid werd gedurende een jaar (mei 2017 – mei 2018) omgetoverd tot een bruisend nest vol creatieve pop-ups, startende bedrijfjes en boeiende evenementen. Na afloop werd het gebouw gerenoveerd om er opnieuw stadsdiensten te vestigen. Een mooi voorbeeld van het gebruik van een locatie als tussenruimte.

3. ONTEIGEND (Eeklo)

ONTEIGEND was oorspronkelijk een initiatief van Cirque Constance. Bijzondere plaatsen in het Meetjesland werden onder de aandacht gebracht door er een muzikaal programma te organiseren, afgestemd op de authenticiteit van de locatie. De eigenaars werden hierdoor bewust gemaakt van de kansen en het potentieel van de plek.

BRONNEN EN LITERATUURLIJSTEN

Leegstand

- » Leegstand opsporen is een gemeentelijke aangelegenheid. [Meer info](#)
- » [Cijfers leegstand](#) detailhandel/handelspanden/commerciële panden
- » Voor de gemeenten in het Meetjesland is er een samenwerkingsproject Woonwijzer Meetjesland actief. Zij registreren voor verschillende gemeenten in het Meetjesland de leegstaande woningen en gebouwen. Je kan navraag doen bij coördinator [Maarten Quintelier](#).

Handige tools

- » TU Delft - [Good practice en Inspiratiewaaijer tijdelijk ruimtegebruik](#)
- » Stappenplan Stad Gent - [Een handleiding voor tijdelijke invullers](#)
- » URBACT-project REFILL (2018) - [Tool voor een plan voor tijdelijke invulling](#)

Websites

- » www.tijdelijkgebruiken.be
- » Kenniscentrum Steden en gemeenten over herbestemming Kerken: [Home Page \(herbestemmingkerken.be\)](#)
- » Voor nieuwe cases: [Overzicht nieuwe cases website Herbestemming Kerken.pdf \(kenniscentrumvlaamsesteden.be\)](#)

Contactpersonen

Juridisch advies

- » Vlaams Huurdersplatform: [Geert Inslegers](#)
- » Cultuurloket: [Luana Berghmans](#) (adviseur)
Zij kan doorverwijzen naar de juridisch experts. Een eerste gesprek is gratis.
Voor een volgend gesprek wordt een minimale kost aangerekend.

Advies rond pop-upgebruik

- » [Vandeputte Petra](#) - Expert Lokale Economie van de Provincie Oost-Vlaanderen

RUIMTE
voor
VERBINDING